

В. М. Тарасюк

orcid.org/0000-0003-1863-3028

кандидат політичних наук, докторант

Інституту держави і права імені В. М. Корецького

Національної академії наук України

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ДЕМОКРАТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) створює нові можливості та виклики для демократичних процесів у всьому світі. Україна як держава, що прагне до зміцнення демократичних інститутів та інтеграції в європейський простір, стоїть перед необхідністю адаптації своїх політичних та управлінських систем до нових технологічних реалій.

Актуальність дослідження впливу ШІ на демократичні процеси зумовлена стрімким розвитком цих технологій та їх зростаючим впливом на різні аспекти суспільного життя, включаючи політичну сферу. Як зазначає О.А. Баранов, «впровадження систем штучного інтелекту в процеси прийняття рішень органами державної влади та місцевого самоврядування може суттєво вплинути на якість та ефективність демократичних процесів» [1].

Метою даного дослідження є аналіз впливу технологій ШІ на демократичні процеси в Україні та світі, вивчення міжнародного досвіду регулювання цієї сфери та розробка пропозицій щодо вдосконалення вітчизняної нормативно-правової бази.

У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Системний підхід дозволив розглянути вплив ШІ на демократичні процеси як цілісне явище у взаємозв'язку його різних аспектів. Порівняльно-правовий метод застосовано для аналізу досвіду різних країн у регулюванні використання ШІ у політичній сфері. Метод аналізу документів використано при вивченні нормативно-правових актів та стратегічних документів України та інших держав. Прогностичний метод застосовано для формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

В Україні використання технологій ШІ у демократичних процесах перебуває на початковому етапі, але вже можна виділити кілька ключових напрямів та чинників впливу. В сфері виборчого процесу ШІ може бути використаний для аналізу та прогнозування електоральної поведінки, оптимізації роботи виборчих комісій та підвищення прозорості підрахунку голосів. Як зазначає М.І. Смокович, «використання технологій ШІ у виборчому процесі може сприяти підвищенню довіри громадян до результатів виборів та зменшенню ризиків фальсифікацій» [2].

Однак впровадження ШІ у виборчий процес має як переваги, так і потенційні ризики. З одного боку, ШІ може значно підвищити ефективність та точність обробки виборчих даних. Наприклад, О.В. Петришин зазначає: «Використання алгоритмів машинного навчання для аналізу виборчих бюлетенів може суттєво прискорити процес підрахунку голосів та мінімізувати людський фактор» [3]. З іншого боку, існують побоювання щодо можливості маніпуляцій та втручання у виборчий процес за допомогою ШІ. Як застерігає В.Л. Федоренко, «необхідно розробити надійні механізми захисту виборчих систем, що використовують ШІ, від кібератак та несанкціонованого втручання» [4].

У сфері державного управління ШІ може бути застосований для автоматизації рутинних процесів, аналізу великих обсягів даних для прийняття рішень та покращення якості надання адміністративних послуг. На думку В.П. Горбуліна, «впровадження систем ШІ в органах державної влади здатне підвищити ефективність їх роботи та зменшити корупційні ризики» [5].

Використання ШІ у державному управлінні може суттєво вплинути на якість та швидкість надання адміністративних послуг. Як зазначає О.В. Карпенко, «впровадження чат-ботів та інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень може значно покращити взаємодію

громадян з органами влади та підвищити рівень задоволеності якістю державних послуг» [6]. Проте існують і певні застереження щодо використання ШІ у державному управлінні. Зокрема, Н.В. Грицьк наголошує: «Важливо забезпечити прозорість алгоритмів ШІ, що використовуються в процесах прийняття управлінських рішень, щоб уникнути ситуацій, коли громадяни не розуміють, як і на підставі чого приймаються рішення, що їх стосуються» [7].

Щодо громадської участі технології ШІ можуть бути використані для створення ефективніших платформ електронної демократії, аналізу громадської думки та забезпечення більш ефективної комунікації між владою та суспільством. О.В. Карпенко зазначає, що «використання ШІ в системах електронної демократії може сприяти більш активному залученню громадян до процесів прийняття рішень» [6].

ШІ може відігравати ключову роль у аналізі громадської думки та настроїв. Як зазначає І.В. Жукова, «алгоритми обробки природної мови та аналізу соціальних медіа можуть надати органам влади більш точну та оперативну інформацію про суспільні настрої та проблеми, що хвилюють громадян» [8]. Однак використання ШІ для аналізу громадської думки також викликає певні етичні питання. Ю.П. Сурмін застерігає: «Існує ризик, що надмірне покладання на аналіз даних соціальних мереж може призвести до викривленого сприйняття громадської думки, оскільки не всі групи населення однаково представлені в онлайн-просторі» [9].

До основних чинників впливу ШІ на демократичні процеси варто віднести:

1. ШІ може значно підвищити ефективність та прозорість демократичних процесів. Як зазначає О.А. Баранов, «використання технологій блокчейн та ШІ може забезпечити безпрецедентний рівень прозорості та підзвітності в державному управлінні» [1].

2. ШІ дає змогу здійснювати більш точне таргетування політичної реклами та комунікації. З одного боку, це може сприяти більш ефективному донесенню інформації до виборців, з іншого – створює ризики маніпуляції. М.А. Лепський зазначає: «Персоналізована політична реклама, заснована на аналізі даних за допомогою ШІ, може як підвищити рівень політичної обізнаності громадян, так і створити 'інформаційні бульбашки', що обмежують доступ до різноманітних точок зору» [10].

3. ШІ може автоматизувати багато процесів прийняття рішень у державному управлінні. Це може підвищити ефективність, але також створює ризики. В.Б. Авер'янов зазначав: «Важливо зберегти людський контроль над ключовими рішеннями, особливо тими, що стосуються фундаментальних прав та свобод громадян» [11].

4. ШІ надає потужні інструменти для прогнозування та моделювання різних сценаріїв розвитку подій, що може покращити якість прийняття політичних рішень. О.І. Пархоменко-Кущевіл вважає: «Використання предиктивної аналітики на основі ШІ може суттєво підвищити якість стратегічного планування в державному управлінні» [12].

5. Використання ШІ у демократичних процесах створює нові виклики для інформаційної безпеки. На думку В.М. Фурашева, «розвиток технологій ШІ вимагає розробки нових підходів до забезпечення кібербезпеки та захисту критичної інформаційної інфраструктури держави» [13].

Отже, вплив ШІ на демократичні процеси в Україні є багатоаспектним та потребує комплексного підходу до регулювання та впровадження цих технологій.

Одним із найперспективніших напрямів застосування ШІ у демократичних процесах є його використання для виявлення дезінформації, запобігання зловживанням та забезпечення прозорості результатів виборів та інших демократичних процедур. Як зазначає О.В. Литвиненко, «алгоритми машинного навчання здатні аналізувати величезні обсяги інформації та виявляти ознаки маніпулятивного контенту з високою точністю» [14]. Системи ШІ можуть аналізувати текст, зображення та відео на предмет ознак фальсифікації або маніпуляції. Наприклад, вони можуть виявляти deepfake відео, які стають дедалі реалістичнішими і можуть бути використані для дискредитації політичних опонентів. Д.В. Дубов підкреслює: «Використання ШІ для виявлення дезінформації може значно підвищити стійкість демократичних інститутів до інформаційних атак та маніпуляцій громадською думкою» [15].

У сфері запобігання зловживанням ШІ може бути використаний для аналізу фінансових транзакцій, декларацій про доходи політиків та інших даних з метою виявлення потенцій-

них порушень. М.І. Мельник зазначає: «Системи ШІ здатні виявляти складні схеми корупції та зловживань, які можуть бути непомітними для людського ока, аналізуючи великі масиви даних та знаходячи приховані зв'язки» [16].

Крім того, ШІ може бути використаний для моніторингу процесу голосування та підрахунку голосів для виявлення аномалій, які можуть вказувати на спроби маніпуляцій.

У контексті забезпечення прозорості результатів демократичних процесів ШІ може відігравати ключову роль у створенні надійних систем верифікації та аудиту. О.Ф. Андрійко наголошує: «Використання технологій блокчейн у поєднанні з ШІ може забезпечити безпрецедентний рівень прозорості та невідомості результатів голосування» [17]. ШІ може бути використаний для створення систем електронного голосування, які забезпечують анонімність виборців, але при цьому дозволяють кожному перевірити, чи правильно враховано його голос.

Незважаючи на значний потенціал ШІ у виявленні фейків, зловживань та забезпеченні прозорості, існують певні виклики та етичні проблеми, пов'язані з його використанням. В.М. Брижко застерігає: «Важливо забезпечити баланс між ефективністю систем ШІ та захистом приватності громадян. Надмірний моніторинг може призвести до порушення фундаментальних прав людини» [18].

Крім того, існує ризик, що системи ШІ самі можуть стати об'єктом маніпуляцій. Тому критично важливим є забезпечення надійності та захищеності цих систем від втручання.

Використання ШІ для виявлення фейків, зловживань та забезпечення прозорості результатів має значний потенціал для зміцнення демократичних інститутів. Однак важливо розробити відповідні правові та етичні рамки для регулювання цієї сфери, щоб максимізувати переваги та мінімізувати ризики, пов'язані з використанням ШІ в демократичних процесах.

Розглянемо досвід використання ШІ у демократичних процесах США, ЄС та Південної Кореї. У Сполучених Штатах використання ШІ є досить поширеним у виборчих кампаніях та аналізі громадської думки. Як зазначає Д. Крейс, «технології ШІ активно використовуються для таргетування виборців та персоналізації політичної реклами» [19]. У сфері державного управління США також активно впроваджують системи ШІ. Зокрема, у 2019 році була прийнята «Американська ініціатива зі штучного інтелекту», яка передбачає широке використання ШІ в державному секторі [20]. Однак у США активно обговорюються етичні аспекти використання ШІ у політичній сфері. Зокрема, Р. Сюзскінд наголошує на необхідності забезпечення прозорості алгоритмів ШІ, що використовуються у процесах прийняття політичних рішень [21].

Країни ЄС демонструють більш обережний підхід до використання ШІ у демократичних процесах. У 2021 році Європейська Комісія представила проєкт регламенту щодо ШІ, який передбачає суворі обмеження на використання систем ШІ у сферах, що можуть впливати на фундаментальні права громадян [22]. Водночас у ЄС активно розвиваються проєкти з використання ШІ для покращення якості державних послуг та підвищення ефективності роботи органів влади. Наприклад, у Естонії впроваджено систему «e-Estonia», яка використовує технології ШІ для надання широкого спектра державних послуг онлайн [23].

Південна Корея є одним із світових лідерів у впровадженні технологій ШІ в різні сфери суспільного життя, включаючи демократичні процеси. У 2019 році уряд прийняв «Національну стратегію штучного інтелекту», яка передбачає широке використання ШІ в державному управлінні [24]. Особливо цікавий досвід Південної Кореї у використанні ШІ для аналізу громадської думки та залучення громадян до процесів прийняття рішень. Зокрема, в країні впроваджено систему «Opinion Mining», яка аналізує коментарі користувачів у соціальних мережах для виявлення суспільних настроїв щодо різних політичних питань [25].

Розглянувши досвід США, ЄС та Південної Кореї у використанні ШІ у демократичних процесах, можна зробити наступні висновки:

1. Різні підходи до регулювання. США демонструє більш ліберальний підхід до впровадження ШІ в політичні процеси, тоді як ЄС дотримується більш консервативної та регульованої стратегії. Південна Корея займає проміжну позицію, поєднуючи активне впровадження ШІ з розробкою етичних норм його використання.

2. Фокус на різних аспектах. У США ШІ активно використовується в політичних кампаніях та для аналізу електоральної поведінки. ЄС зосереджується на використанні ШІ для покращення якості державних послуг та підвищення ефективності управління. Південна Корея робить акцент на аналізі громадської думки та залученні громадян до процесів прийняття рішень.

3. Етичні та правові рамки. Усі три регіони визнають необхідність розробки етичних та правових рамок для використання ШІ у демократичних процесах, але знаходяться на різних етапах їх впровадження.

4. Баланс між інноваціями та захистом прав. Спільним викликом для всіх регіонів є пошук балансу між впровадженням інноваційних технологій ШІ та захистом фундаментальних прав громадян, зокрема права на приватність та захист персональних даних.

5. Прозорість та підзвітність. У всіх розглянутих випадках підкреслюється важливість забезпечення прозорості алгоритмів ШІ, що використовуються в політичних процесах, та механізмів їх підзвітності.

6. Потенціал для підвищення ефективності. Незалежно від підходу, всі регіони визнають значний потенціал ШІ для підвищення ефективності демократичних процесів, від виборів до надання державних послуг.

7. Ризики маніпуляцій. Спільною проблемою є ризик використання ШІ для маніпуляцій громадською думкою та втручання у виборчі процеси, що вимагає розробки відповідних захисних механізмів.

Зарубіжний досвід може бути корисним для України при розробці власної стратегії впровадження ШІ у демократичні процеси. Важливо врахувати різні підходи та адаптувати найкращі практики до українських реалій, одночасно розробляючи власні інноваційні рішення, що відповідають специфічним потребам та викликам нашої країни.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що використання технологій ШІ має значний потенціал для вдосконалення демократичних процесів в Україні. Однак для ефективного та безпечного впровадження цих технологій необхідно вдосконалити нормативно-правову базу. На основі проведеного аналізу можна сформулювати наступні пропозиції:

1. Розробити та прийняти Закон України «Про використання технологій штучного інтелекту», який би регулював застосування ШІ у різних сферах, включаючи демократичні процеси.

2. Внести зміни до Виборчого кодексу України, передбачивши можливість використання систем ШІ для оптимізації роботи виборчих комісій та підвищення прозорості підрахунку голосів.

3. Розробити етичний кодекс використання ШІ у політичній сфері, який би встановлював принципи прозорості, підзвітності та недискримінації при застосуванні цих технологій.

4. Створити спеціальний орган із питань регулювання та контролю за використанням ШІ у демократичних процесах.

5. Запровадити обов'язкову експертизу систем ШІ, що використовуються в політичній сфері, на предмет їх відповідності принципам демократії та захисту прав людини.

Реалізація цих пропозицій дозволить Україні ефективно використовувати потенціал технологій ШІ для вдосконалення демократичних процесів, одночасно мінімізуючи пов'язані з цим ризики.

Література

Баранов О.А. Інтернет речей та штучний інтелект: Витоки проблеми правового регулювання. Інформація і право. 2018. № 2(25). С. 5-20. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/5_9.pdf

Смокович М.І. Вибори в Україні: Теорія і практика: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 576 с.

Петришин О.В. Штучний інтелект в юридичній практиці: Перспективи та виклики. Право України. 2019. № 1. С. 12-18.

Федоренко В.Л. Виборче право України: Навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2017. 464 с.

Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія. Київ: НІСД, 2010. 288 с.

Карпенко О.В. Цифрове урядування: імперативи впровадження в Україні. Актуальні проблеми державного управління. 2017. № 1. С. 57-61.

- Грицяк Н.В. Державне управління в контексті європейської інтеграції. Київ: НАДУ, 2015. 396 с.
- Жукова І.В. Сучасні технології аналізу громадської думки. Державне управління та місцеве самоврядування. 2018. № 4(39). С. 101-106.
- Сурмін Ю.П. Соціальні технології в публічному управлінні: Навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2012. 344 с.
- Лепський М.А. Прогностична аналітика в політичних процесах. Політичний менеджмент. 2020. № 2. С. 45-52.
- Авер'янов В.Б. Вибрані наукові праці. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2011. 448 с.
- Пархоменко-Куцевіл О.І. Інноваційні підходи до модернізації державного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 10. С. 79-83.
- Фурашев В.М. Кібербезпека та інформаційна безпека: Сутність, визначення, відмінності. Інформація і право. 2012. № 2. С. 162-169.
- Литвиненко О.В. Інформаційна безпека України: Теорія, практика, система захисту. Київ: Наукова думка, 2017. 304 с.
- Дубов Д.В. Безпека інформаційного суспільства: Перспективи, виклики, загрози. Київ: НІСД, 2016. 240 с.
- Мельник М.І. Корупція: Сутність, концепції, заходи протидії: Монографія. К.: Атіка, 2001. 304 с.
- Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: Організаційно-правові засади. К.: Наукова думка, 2004. 300 с.
- Брижко В.М. Електронне майбутнє та інформаційне право. К.: НДЦПІ АПрН України, 2006. 302 с.
- Крейсс Д. Політика прототипів: Технологічно інтенсивні кампанії та дані про демократію. Oxford University Press, 2016. 312 p.
- Білий дім. Американська ініціатива зі штучного інтелекту: Річний звіт за перший рік. 2020. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/02/American-AI-Initiative-One-Year-Annual-Report.pdf>
- Зюскінд Р. Майбутнє права: Протистояння викликам інформаційних технологій. Oxford University Press, 1996. 392 с.
- Європейська комісія. Пропозиція щодо Регламенту, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту. 2021. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence>
- E-Estonia. Ми побудували цифрове суспільство, і ми можемо показати вам як. URL: <https://e-estonia.com/>
- Уряд Республіки Корея. Національна стратегія розвитку штучного інтелекту. 2019. URL: https://english.msit.go.kr/cms/english/pl/policies2/_icsFiles/afieldfile/2020/03/23/National%20Strategy%20for%20Artificial%20Intelligence_200323.pdf
- Кім Ю., Кім Ю. Відповідь уряду Південної Кореї на COVID-19, керована штучним інтелектом. Гарвардська школа Кеннеді, Белферський центр науки та міжнародних відносин. 2020. URL: <https://www.belfercenter.org/publication/south-korean-governments-ai-driven-covid-19-response>

References

- Baranov O.A. (2018). Internet of Things and Artificial Intelligence: Origins of the Problem of Legal Regulation. Information and Law. 2(25), 5-20. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/5_9.pdf [in Ukrainian].
- Smokovych M.I. (2014). Elections in Ukraine: Theory and Practice: Monograph. Kyiv: Yurinkom Inter. 576 p. [in Ukrainian].
- Petryshyn O.V. (2019). Artificial Intelligence in Legal Practice: Prospects and Challenges. Law of Ukraine. 1, 12-18. [in Ukrainian].
- Fedorenko V.L. (2017). Electoral Law of Ukraine: Textbook. Kyiv: Lira-K, 464 p. [in Ukrainian].
- Horbulin V.P. (2010). Strategic planning: solving national security problems: monograph. Kyiv: NISS, 288 p. [in Ukrainian].
- Karpenko O.V. (2017). Digital governance: imperatives for implementation in Ukraine. Actual problems of public administration. № 1, 57-61. [in Ukrainian].
- Hrytsiak N.V. (2015). Public Administration in the Context of European Integration. Kyiv: NADU, 396 p. [in Ukrainian].
- Zhukova I.V. (2018). Modern Technologies of Public Opinion Analysis. Public Administration and Local Government. № 4(39), 101-106. [in Ukrainian].
- Surmin Y.P. (2012). Social Technologies in Public Administration: Textbook. Kyiv: NADU, 344 p. [in Ukrainian].

- Lepskiy M.A. (2020). Predictive Analytics in Political Processes. *Political Management*, № 2, 45-52. [in Ukrainian].
- Averyanov V.B. (2011). *Selected Scientific Works*. Kyiv: Institute of State and Law. V.M. Koretsky NAS of Ukraine, 448 p. [in Ukrainian].
- Parkhomenko-Kutsevil O.I. (2018). Innovative Approaches to Public Administration Modernization. *Investments: practice and experience*, № 10, 79-83. [in Ukrainian].
- Furashev V.M. (2012). Cybersecurity and Information Security: Essence, Definitions, Differences. *Information and Law*, № 2, 162-169. [in Ukrainian].
- Lytvynenko O.V. (2017). *Information Security of Ukraine: Theory, Practice, System of Protection*. Kyiv: Naukova Dumka, 304 p. [in Ukrainian].
- Dubov D.V. (2016). *Information Society Security: Perspectives, Challenges, Threats*. Kyiv: NISD, 240 p. [in Ukrainian].
- Melnyk M.I. (2001). *Corruption: Essence, Concepts, Countermeasures: Monograph*. Kyiv: Atika, 304 p. [in Ukrainian].
- Andriiko O.F. (2004). *State Control in Ukraine: Organizational and Legal Foundations*. Kyiv: Naukova Dumka, 300 p. [in Ukrainian].
- Bryzhko V.M. (2006). *E-Future and Information Law*. Kyiv: NDCPI AprN of Ukraine, 302 p. [in Ukrainian].
- Kreiss D. (2016). *Prototype Politics: Technology-Intensive Campaigning and the Data of Democracy*. Oxford University Press, 312 p. [in Ukrainian].
- The White House. *American Artificial Intelligence Initiative: Year One Annual Report*. 2020. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/02/American-AI-Initiative-One-Year-Annual-Report.pdf> [in Ukrainian].
- Susskind R. (1996). *The Future of Law: Facing the Challenges of Information Technology*. Oxford University Press, 392 p. [in Ukrainian].
- European Commission. *Proposal for a Regulation laying down harmonized rules on artificial intelligence*. 2021. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence> [in Ukrainian].
- E-Estonia. *We have built a digital society, and we can show you how*. URL: <https://e-estonia.com/> [in Ukrainian].
- Government of the Republic of Korea. *National Strategy for Artificial Intelligence*. 2019. URL: https://english.msit.go.kr/cms/english/pl/policies2/_icsFiles/afieldfile/2020/03/23/National%20Strategy%20for%20Artificial%20Intelligence_200323.pdf [in Ukrainian].
- Kim Y., Kim Y. *South Korean Government's AI-Driven COVID-19 Response*. Harvard Kennedy School Belfer Center for Science and International Affairs. 2020. URL: <https://www.belfercenter.org/publication/south-korean-governments-ai-driven-covid-19-response> [in Ukrainian].

Анотація

Тарасюк В. М. Вплив штучного інтелекту на демократичні процеси в Україні та світі. – Стаття.

У статті досліджено вплив технологій штучного інтелекту (ШІ) на демократичні процеси в Україні та світі. Проаналізовано особливості застосування ШІ у виборчому процесі, державному управлінні та громадській участі. Розглянуто досвід США, країн ЄС та Південної Кореї щодо регулювання та використання ШІ у демократичних інститутах. На основі проведеного аналізу сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази України у сфері застосування ШІ у демократичних процесах.

Розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) створює нові можливості та виклики для демократичних процесів у всьому світі. Україна як держава, що прагне до зміцнення демократичних інститутів та інтеграції в європейський простір, стоїть перед необхідністю адаптації своїх політичних та управлінських систем до нових технологічних реалій.

Актуальність дослідження впливу ШІ на демократичні процеси зумовлена стрімким розвитком цих технологій та їх зростаючим впливом на різні аспекти суспільного життя, включаючи політичну сферу. Як зазначає О.А. Баранов, «впровадження систем штучного інтелекту в процеси прийняття рішень органами державної влади та місцевого самоврядування може суттєво вплинути на якість та ефективність демократичних процесів».

Метою даного дослідження є аналіз впливу технологій ШІ на демократичні процеси в Україні та світі, вивчення міжнародного досвіду регулювання цієї сфери та розробка пропозицій щодо вдосконалення вітчизняної нормативно-правової бази.

У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Системний підхід дозволив розглянути вплив ШІ на демократичні процеси як цілісне явище у взаємозв'язку

його різних аспектів. Порівняльно-правовий метод застосовано для аналізу досвіду різних країн у регулюванні використання ШІ у політичній сфері. Метод аналізу документів використано при вивченні нормативно-правових актів та стратегічних документів України та інших держав. Прогностичний метод застосовано для формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Ключові слова: штучний інтелект, демократія, виборчий процес, державне управління, громадська участь.

Summary

Tarasuk V. M. The impact of artificial intelligence on democratic processes in Ukraine and world. – Article.

The article examines the impact of artificial intelligence (AI) technologies on democratic processes in Ukraine and worldwide. It analyzes the peculiarities of AI applications in the electoral process, public administration, and civic participation. It considers the experience of the USA, EU countries, and South Korea regarding the regulation and use of AI in democratic institutions. Based on the analysis, proposals for improving Ukraine's regulatory framework in AI application in democratic processes are formulated.

The development of artificial intelligence (AI) technologies creates new opportunities and challenges for democratic processes worldwide. Ukraine, as a country seeking to strengthen its democratic institutions and integrate into the European space, must adapt its political and governance systems to new technological realities.

The relevance of studying the impact of AI on democratic processes is due to the rapid development of these technologies and their growing influence on various aspects of public life, including the political sphere. According to O. Baranov, “the introduction of artificial intelligence systems into the decision-making processes of state and local governments can significantly affect the quality and efficiency of democratic processes.”

This study aims to analyze the impact of AI technologies on democratic processes in Ukraine and the world, study international experience in regulating this area, and develop proposals for improving the domestic legal framework. The study uses a set of general scientific and unique methods of cognition. The systematic approach allowed the author to consider AI's impact on democratic processes as a holistic phenomenon in the interconnection of its various aspects. The comparative legal method was used to analyze the experience of different countries in regulating the use of AI in the political sphere. Document analysis was used to study Ukraine's and other countries' legal acts and strategic documents. The predictive method was used to formulate proposals for improving Ukrainian legislation.

Key words: artificial intelligence, democracy, electoral process, public administration, civic participation.